

בית המשפט המחוזי חיפה

07 מאי 2019

ע"י 19-04-34339 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

השופט ש' ברלינר

בפני :

פלוני

המערער :

נגד

הוועדה הפסיכיאטרית – ביה"ח שער מנשה

המשיבה :

פסק דין זה ניתן לפרסום

בשם המערער : עו"ד אלון, ס. משפטי
בשם המיבה : עו"ד קסיס, פמ"ח

פסק דין

1. ערעור על החלטת הוועדה הפסיכיאטרית הפועלת ליד ביה"ח שער מנשה (עו"ד ג' טסלר, ד"ר מרק, ד"ר קריץ), בדיון מיום 11.4.19 לפי ס' 10(ג) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 (להלן – החוק), לפיה הוארך אשפוזו הכפוי של המערער בבית החולים לתקופה נוספת של 3 חודשים, עד ליום 11.7.19.
2. המערער הוא צעיר כבן 18 שנה, רווק, מאושפז לראשונה על פי הוראת אשפוז מיום 31.3.19, שהוארכה ביום 4.4.19. ערר על הארכת ההוראה נדחה ביום 8.4.19, וביום 10.4.19 הניח המנהל על שולחנה של הוועדה בקשה מנומקת בכתב, בה הוא סקר את עברו, מחלתו, והקורה עם המערער קודם לאשפוזו ובתקופת האשפוז, העריך כי נשקפת מן המערער מסוכנות ברמה גבוהה לעצמו ולאחרים, וביקש מן הוועדה להאריך את האשפוז של המערער בבית החולים לתקופה נוספת של 3 חודשים. האבחנה הרפואית ככתוב בבקשת המנהל היא F195 MULTIPLE DRUG USE, PSYCHOTIC DISORDER, ובסיכום נרשם בין היתר כי "מדובר בגבר צעיר מאושפז בפעם הראשונה במצב פסיכוטי חריף, מלווה בהתנהגות מסוכנת לזולת ועצמו, אלימה. טרם הושג שיפור ממשי במצבו. עדיין פסיכוטי ומסוכן לזולת ועצמו."
3. הוועדה בדקה את המערער ובדו"ח מיום 11.4.19 נרשם כי המערער "נראה מוזנח בחופעתו החיצונית, מרושל, מעט עייף, כנראה בהשפעה תרופתית, לא ניתן לעקוב אחר רצף חשיבתו אשר מפורקת, הוא קופץ מנושא לנושא, כאשר מסביר על האוכל הלא תקין במחלקה, ממשיך ואומר שהוא שונא את אביו ולא ניתן להבין את הקשר בין משפט למשפט, קיימת חשדנות

בית המשפט המחוזי חיפה

07 מאי 2019

ע"ו 19-04-34339 מלוי נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

רבה ברמה של מחשבות שווא, ופירוק חשיבתי כביטוי למצב פסיכוטי פעיל". הוועדה העריכה כי יש במערער מסוכנות ברמה גבוהה לעצמו ולאחרים, נעתרה לבקשת המנהל והאריכה את האשפוז "עד 3 חודשים, עד לתאריך 11.7.19". הוועדה נימקה:

"מדובר בבחור בן 18, רווק, שזה אשפוזו הראשון, עדיין [שרוי] במצב פסיכוטי חריף, עם מחשבות פרנואידיות כלפי אנשי הצוות, כלפי האוכל שהוא אוכל במחלקה, כלפי אביו. ... הוועדה סבורה, כי דווקא בגלל שמדובר באשפוז ראשון, יש לחתור לאשפוז שלא יהיו אחריו אשפוזים נוספים, ואשר יביא את המטופל להחלמה עם תובנה, ק"ו שיש כאן שימוש בחומרים ממכרים המחמירים את המחלה. אמפיטמינים ונייס גאי."

4. המערער מלין על החלטת הוועדה. בא כוחו מדגיש כי מדובר באשפוז ראשון, ומתרעם על כך שהוועדה ראתה בכך הצדקה להארכת האשפוז לתקופה המרבית שהחוק מאפשר עם תום השבועיים הראשונים של האשפוז, (ככתוב בס' 10(ג)(1) של החוק), בצינה "כי דווקא בגלל שמדובר באשפוז ראשון, יש לחתור לאשפוז שלא יהיו אחריו אשפוזים נוספים, ואשר יביא את המטופל להחלמה עם תובנה, ק"ו שיש כאן שימוש בחומרים ממכרים המחמירים את המחלה. אמפיטמינים ונייס גאי." ההחלטה, כך נטען, אינה מידתית, אינה מנומקת כראוי, ולוקה בכך שאין בה התייחסות מפורשת לאפשרות של חלופה לאשפוז, טיפול מרפאתי כפוי בקהילה, ועל כן, כך טוען ב"כ המערער, יש "להורות על שחרורו של המערער ולחילופין על קיצור משך תקופת האשפוז".

עוד טוען ב"כ המערער כי לא מדובר בחולה נפש, אלא במי שהשתמש בסמים, ואם אכן אינו חולה במחלת נפש, אין מקום להורות על אשפוזו בבית חולים לחולי נפש. כמו כן מפנה ב"כ המערער לכך כי הוועדה האריכה את האשפוז לאחר חלוף 10 ימים מתחילתו, בלא להמתין לחלוף התקופה של שבועיים, בה אושפז המערער בכפיה בבית החולים מכוח ההוראה והארכתה.

5. מגד, מסביר ב"כ המשיבה כי החלטת הוועדה סבירה, נוכח מצבו של המערער, פעילות מחלתו, ומסוכנותו שהיא כקביעת הוועדה, ברמה גבוהה.

6. לאחר עיון בחומר המונח בפני ושקילת טענות הצדדים, אני מחליט, בכפוף לאמור בס' 13 לחק, לדחות את הערעור.

7. כאשר אדם חולה וזקוק לטיפול רפואי, או כאשר הוא אינו מסוגל לדאוג לצרכיו הבסיסיים, עומדים לרשות החברה אמצעים שונים כדי לסייע לו, לטפל בו ובמחלתו, וכדי לדאוג לצרכיו

בית המשפט המחוזי חיפה

2019 מאי 2019

ע"פ 34339-04-19 פלוגי נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

לשם קיומו, אף בכפייה (למשל - אמיתות פסודות לגוף). כאשר אדם מתנגד שלא כדין, באופן
המפריע לאחרים או מבצע עבירה, ניתן להפעיל כלפינו מהלכים ואמצעים, מסוגים שונים
(למשל - חליץ פלילי, תביעות נזיקין, צו הרחקה). אולם, מכאן מעברם המיוחד של חולי הנפש,
הוחלט עליהם חוראות מיוחדות, ככתוב בחוק, על מנת שניתן יהיה לספק להם ובמהלכם בעל
כוחם, ואף שעה שאין הם מודעים כלל למהלכים, ומנסים להימלט את הטיפול בהם, כדי
לסות ולחבטם לדי תובנה כאשר למהלכים והשפעות עליהם, להביא להפגנה בפעילות
מהלכם, להקטין את השפעות על התנהגותם, להפחית את המסוכנות הנשקפת מהם לעצמם,
למי מבין הציבור, או לציבור, ולשקמם, עד כי ניתן יהיה להימלט את האשמה ולהחזירם לחיים
בקהילה, או במוסד שבקהילה, אם כאדם חונשי לכל דבר, או תחת מגבלות של מעקב וטיפול
כמו, שלא במסגרת קבוצת, משפחה, מפקחות, אף גם מוגעת קשות בהחלטות של החולה -
האשמה הכמה.

8. נדרש על כן, כי מי שתחוק מופעל כלפינו, יתא אכן חולצ במהלך נפש, אם כוחנית, ואם אכזב,
אך פעילות, משפיעות על התנהגותו, ומוגעות בו או בסביבתו, קשות. תחוק אינו מגדיר מה
מהלך נפש ואינו ממנה להגדרות רמאיות כרשום בסטרי תרמאות, ולא להשפעות הבריאות
המוסדות להגדיר את טיבה של חלקות הנפשות של החולצ, ונראה כי עמוד בגניו טיבה טובה
לחוג בדרך זו. יש לחזק, על כן, במצב דברים זה, השפעות מיוחדות להשפעות החולצ, ולהחזיר
ביטחון במציאות, ככתוב בסי 6 ו 7 של תחוק: מחלצ נפש וחורמות להציבה במידת מידת
בכוח שימטו ובכוחו של החולצ לביקורת המציאות, עד כי הוא עלול להטן את עצמו או
את חולצ טיכו פיו, מידי או שאינו מידי, אף כוח המצדק נקטות בעולצ מכוח תחוק, וכך
כאשר החולצ, מפאת מחלצו, אינו יכול להאג לצרכיו הבטיחותיים, מורס סבל נפשי תמור
לחולצ ופוגע בקיום אורח החיים תדקק שלו, או מוגע פגיעה תמורה ברכו.

9. ניתן לומר, אפוא, כי כאשר ביטחון אלו של תמחלצ קיימים ומכוננים את מציאות חיו של
החולצ וסביבתו, מדובר אכן במחלצ נפש, ואף מכל לומר ולאשר זאת בביטחון ספר, שעה
שלמי אסכולות רמאיות מוכרות, וכוונת בעולצ, נקבעות על ידי תרמא תפטיכטאטור אכזב
רמאית לחולצ, מוכר כי המטעלים בחולצ שאלו ביטחון מחלצו הם תרמאית תפטיכטאטורית,
הטיפול מתבטא גם, ואולי בעיקר, בנטיחלצ תרמאית תפטיכטאטורית, תחוקים תמאית
לטיפול זה הוא מוסד פטיכטאטורי או מחלקת פטיכטאטורית.

10. מחלצ תנפ עטויה להחמרץ בנפש של אדם מסיבות שונות, ולכל אדם נפש משל, לפי תכונות,
עבר וקטו, דרכו ותמחלצו, ומצבו מרשפז מורמית שותם, מוחם תעטוית לזק את
אפשרות התמרצות המחלצ, (שימוש בחומרים פטיכד-אקטיביים, טראומות תדבות חלצ
קרב), לקויים תמיתים או שכליתם, רש כאילו תמחלצ מוגד, מורמי תמית באדם תמחלצ

בית המשפט המחוזי חיפה

07 מאי 2019

ע"ו 19-04-34339 מלוגי נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

נפשו: משפחה יציבה ותומכת, סביבה אוהבת, מסגרת, כישורי פרנסה וקיום, ועוד. החוק אינו קובע כי הוא לא יחול על אדם חלוקה במחלות נוספות, גופניות או שכליות, ואת החוק יש לפרש לפי תכליתו: לאפשר פעולה ממנה אין מנוס כדי לטפל כראוי במצב החירום בו נמצא חולה הנפש, המהווה סכנה של ממש לעצמו או לזולת, וזקוק לטיפול. מכך נובעת המסקנה כי הוראות החוק חלות על חולה הנפש, בלא שבעיות רפואיות אחרות שאינן נפשיות (ליקויים בבריאות חגוף, או ליקויים שכליים), מהם סובל החולה, או שהם אלה שהאיצו את התפרצות המחלה, יש בהם, אך מכוח קיומם, כדי לשלול בהכרח את חלות החוק עליו.

מיותר לציין כי בית החולים חב חובת זכירות מוגברת כלפי החולה. בכל עת שחולה הנפש מאושפז בכפייה בבית חולים לחולי נפש, חייב בית החולים לדאוג לצרכיו הרפואיים בכל המישורים. היינו, לטפל במחלות מכל סוג, מחן הוא סובל, לדאוג לצרכיו הבסיסיים (ביגוד, ניקיון), לסביבה בטוחה ומשגיחה, לבל ייפגע מן האחרים השוחים בבית החולים, וליחס מכבד ומכיל, עד כמה שאפשר. זאת, בצד האפשרות והיכולת לנקוט באמצעים מיוחדים, הכל ככתוב בחוק ובתקנותיו. ובנוסף: להיעזר ולהפעיל את שירותי הרווחה בקהילה, לקראת הסדרת הנדרש לצורך שיקום החולה והסדרת חייו בקהילה, עם ולאחר שחרורו.

11. כאשר על רקע זה, אנו בוחנים את מצבו של המערער, מסקנתי היא כי מדובר אכן בחולה נפש, שהחוק חל עליו, ומוצדק ובלתי נמנע בעת הזאת, אלא לפעול כלפיו באמצעים שמכוח החוק, כדי לחביא לחטבה במצבו הנפשי, כך שניתן יחיה, בחמשך, לצרף לטיפול הנפשי את הטיפול הנדרש לצורך גמילתו מן השימוש בסמים, שימוש שתורם, במקרהו של המערער, תרומה ממשית לפרוץ מחלתו. יחד עם זה, אין לתלות רק בהם את חסיבה למחלתו הנפשית של המערער, ויש לשים לב לרקע ולשאר הגורמים: אבחנת ADHD, טיפול בריטלין, אביו ואימו גרושים, חיח מספר שנים בפנימייה, בגיל 9 עבר תאונת דרכים עם פגיעת ראש ואיבוד חכרת. כל אלה וחשפעתם מצריכים טיפול, במסגרת שיקומו של המערער, חליך בו יש לנקוט, בחמשך.

12. החלטת הוועדה מיוסדת על מומחיות חבריה ובדיקתם. כאשר החלטת הוועדה מתיישבת חיטב עם מסכת חנתונים חכוללת לגבי החולה, עברו, רקעו, ביטויי מחלתו, חתנהגותו, האירועים בהם חיח מעורב קודם לאשפוז, ומחלך חדברים במסגרת האשפוז, ערכאת הערעור לא תתערב בדרך כלל בחחלטת הוועדה. מח גם, שהחלטתה לגבי המערער תואמת בחחלטת את אופן חתרשמותי מן המערער, במחלך שמיעת הערעור ושמיעת דבריו ואופן חתבטאותו.

13. איני בטוח שדווקא משום שמדובר באשפוז ראשון, "יש לחתור לאשפוז שלא יחיו אחריו אשפוזים נוספים, ואשר יביא את חמטופל לחחלמה עם תובנח", במידה כוז שלאחר שחרורו

בית המשפט המחוזי חיפה

07 מאי 2019

ע"י 19-04-34339 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

הוא בו הכוח והיכולת לא לעשות שימוש "בחומרים מסכרים המחמירים את המחלה".
שאיפה זאת, להשיג הטבה יציבה שיש עימה תוחלת וקיום לאחר השחרור, יפה לכל חולה
לכל מאשפו בכפיה. אולם, מכל מקום, מסקנתי היא, לאור כל האמור עד כה, כי אל לי
להתערב בהחלטת הוועדה, אף אם אפשר שניתן היה להסתפק בהארכת קצרה מזו בה נקבה
הוועדה.

בצדק קבעה הוועדה, כי הארכת האשפוז לא תהא למשך 3 חודשים, אלא "עד 3 חודשים".
היינו, שלאורך תקופת הזמן האמורה, על המנהל לעקוב אחר התקדמות הטיפול במערער,
ולשקול בתכיפות המתאימה, שמא הושגה בו הטבה יציבה במידה כזו, המאפשרת במידה
מספקת את המסוכנות שבו, והמייצרת תוחלת ותקווה לכך כי עם השבחו לחיים בקהילה,
אם כאדם חופשי, או תחת מגבלות טיפול ומעקב כפי בקהילה, לא תחול תוך פרק זמן קצר
התדרדרות מהירה במצבו הנפשי, עד כי לא יהיה מוטע מהחזרתו לאשפוז טסף בבית החולים,
כשמצבו גרוע מזה בו אשפוז הפעם, לראשונה.

14. כאשר עולה ממסכת העתונים שבמני, כי יש הכרח באשפוז, ואין זה השלב לקיטה בדרך
חלופית, ושעה שאי מיצוי הימים, אין בו כדי לשנות מן המצב הנוכחי בו שרדי המערער, מוטע
מסוכנותו לעצמו ולזולת ברמה גבוהה, ומן ההכרח להמשיך באשפוז, אין בשאר ניסוקי
הערעור כדי להביאני להתערבות בהחלטת הוועדה.

15. סוף דבר: הערעור נדחה תוך המניית תשומת ליבו של המנהל לאמור בסי 13 לעיל.

ניתן היום, בי אייר תשע"ט, 07 מאי 2019, בהעדר הצדדים.

ל. 9.1.9

שמאל ברלינר, שופט עמית

